

CHET TILI SIFATIDA INGLIZ TILINI O'RGANISHDA TALAFFUZ QIYINCHILIKLARI

Xasanboyeva Lobar Alimirza qizi,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Xorijiy til va adabiyoti: 1-ingliz tili fakulteti 3-kurs talabasi

E-mail: avazovarano224@gmail.com

Ilmiy rahbar: Nosirova Mubina Olimovna,

O'zDJTU Umumiy tilshunoslik kafedrasida katta o'qituvchisi

E-mail: m.nosirova@uzswlu.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada chet til sifatida ingliz tilini o'rganish jarayonida uchraydigan talaffuz qiyinchiliklari hamda ularni bartaraf etish usullari tahlil etiladi. Bugungi kunda ko'pchilik til o'rganuvchilar urg'u, tovushlarni noto'g'ri ajratish va talaffuz qoidalarini yetarli darajada bilmasligi sababli talaffuzda bir qator muammolarga duch kelmoqda. Bu kabi muammolar o'quvchilarning o'z ona tilini yetarli darajada bilmasligi, yangi tilda kam mashq qilishi va xatolarga e'tibor bermasligi bilan bog'liq. Bu muammolarni hal etishda bir qancha yechimlar mavjud. Xususan, audio tinglash, fonetikasi chuqurroq o'rganish va sun'iy intellekt yordamida xatolarni aniqlab, ularni tuzatish mumkin. Ushbu usullar til o'rganuvchilarning nutqini ravonlashtiradi va talaffuzdagi qiyinchiliklarni kamaytiradi. Yangi tilni o'rganish jarayonida talaffuzning muhimligini inobatga olgan holda, bu muammolarga befarq bo'lmasdan, ularni samarali usullar orqali hal etish zarur.

Kalit so'zlar: ingliz tili, talaffuz, talaffuz qiyinchiliklari, fonetika, til o'rganish, o'qitish usullari.

Аннотация. В данной статье анализируются трудности произношения, возникающие при изучении английского языка как иностранного, а также рассматриваются способы их устранения. В настоящее время многие изучающие язык сталкиваются с различными проблемами произношения из-за недостаточного знания ударения, неправильного различения звуков и слабого понимания правил произношения. Эти проблемы связаны с недостаточным знанием родного языка, недостаточной практикой в изучаемом языке и невнимательностью к ошибкам. Существует несколько способов решения этих проблем. В частности, эффективными являются прослушивание аудиоматериалов, более глубокое изучение фонетики и использование искусственного интеллекта для выявления и исправления ошибок произношения. Эти методы помогают улучшить беглость речи и снизить трудности произношения. Учитывая важность произношения в изучении языка, необходимо не игнорировать эти проблемы, а решать их с помощью эффективных методов.

Ключевые слова: английский язык, произношение, трудности произношения, фонетика, изучение языка, методы обучения.

Abstract. This article analyzes pronunciation difficulties encountered in learning English as a foreign language and discusses possible solutions. Nowadays, many language learners face various pronunciation problems due to insufficient knowledge of stress patterns, incorrect sound recognition, and a lack of understanding of pronunciation rules. These issues are associated with learners' insufficient knowledge of their native language, limited practice in the target language, and inattentiveness to mistakes. There

are several ways to address these problems. In particular, listening to audio materials, studying phonetics in more depth, and using artificial intelligence to identify and correct pronunciation errors can be effective. These methods help learners improve fluency and reduce pronunciation difficulties. Considering the importance of pronunciation in language learning, it is essential not to ignore these problems but to solve them through effective approaches.

Keywords: English language, pronunciation, pronunciation difficulties, phonetics, language learning, teaching methods.

Kirish

So'nggi yillarda til o'rganishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda, bu esa mazkur masalani chuqur o'rganishni talab etadi. Xalqaro til sifatida ingliz tili esa bugungi kunda eng muhim va keng qo'llaniladigan tillardan biri hisoblanadi. Til o'rganishda muhim jihatlardan biri to'g'ri talaffuzdir. Shunga qaramay, ingliz tilini o'rganishda hali hamon talaffuz bilan bog'liq ayrim qiyinchiliklar mavjud. Agar bu muammolar bartaraf etilmasa, tilning noto'g'ri tushunilishiga va ma'noning o'zgarishiga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolaning maqsadi esa bunday qiyinchiliklarni bartaraf etish va til o'rganish jarayonini yanada oson hamda qiziqarli qilishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Mazkur masala yuzasidan ko'plab olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar alohida ahamiyatga ega. Ayrim tadqiqotchilar stress va intonatsiya, talaffuzda o'qilmaydigan harflar hamda madaniy omillarni qiyinchiliklarning asosiy sabablari sifatida ko'rsatadilar. Boshqa yondashuvlarda esa ingliz tilidagi harflarning o'qilish uslubi ona tiliga nisbatan farq qilishi asosiy sabab sifatida keltiriladi. Aktuğ (2015) magistrlik dissertatsiyasida 80 dan ortiq EFL o'quvchilari ishtirokida o'tkazilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, talaffuz xatolari asosan fonemik tizim farqlari va ingliz tilidagi tovushlarni to'g'ri ajrata olmaslik bilan bog'liqligi ta'kidlanadi ¹. Barcha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, EFL o'quvchilarida talaffuz bilan bog'liq muammolar keng tarqalgan bo'lib, ularni bartaraf etish uchun samarali o'qitish usullari va amaliy mashqlar muhim ahamiyatga ega.

Metodologiya

Mazkur tadqiqot adabiyotlar tahliliga asoslangan nazariy yondashuv asosida olib borildi. Tadqiqot ma'lumotlari ilmiy maqolalar, internet bazalari hamda ilmiy jurnallar asosida to'plandi. Ushbu manbalar muammoning tub mohiyatini to'liq ochib bera olishi, ijobiy yechimlar taklif qilishi hamda ishonchliliği sababli tanlandi. Yig'ilgan ma'lumotlar esa umumlashtirish va solishtirish usullari orqali tahlil qilindi.

Asosiy qism

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, ingliz tilini o'rganishda asosiy qiyinchiliklar talaffuz bilan bog'liq omillar sababli yuzaga keladi. Birinchi sabab sifatida stress va intonatsiya muhim o'rin tutadi. Ko'plab o'quvchilar stressni to'g'ri qo'ya olmaydi va intonatsiyada qiyinchiliklarga duch keladi, natijada so'zlarni noto'g'ri tushunish holatlari yuzaga keladi. So'zlarni to'g'ri talaffuz qilishda o'qilmaydigan harflarni bilish ham muhim ahamiyatga ega. Ko'plab tillarda bo'lgani kabi ingliz tilida ham yozuvda mavjud bo'lgan, biroq talaffuzda o'qilmaydigan harflar uchraydi. Biroq ularni aniqlash

¹ Aktuğ, B. (2015). Common pronunciation errors of seventh grade EFL learners: A case from Turkey [Master's thesis, Middle East Technical University]. METU Open Digital Archive.

o'quvchilar uchun har doim ham oson emas. Bundan tashqari, til o'rganish jarayonida ona tilining ta'siri ham katta ahamiyatga ega. Tillar o'rtasidagi farqlar sabab yangi tilni o'rganishda turli chalkashliklar yuzaga kelishi mumkin. Masalan, ingliz tili alifbosidagi 26 ta harf 44 ta tovushni ifodalasa, o'zbek tilida ko'pchilik harflar qanday yozilsa, shunday talaffuz qilinadi. Shu kabi omillar ingliz tilida so'zlarni to'g'ri talaffuz qilishni qiyinlashtiradi. Achilova Ra'no Tashpulatovna ham ushbu muammolarga qo'shimcha ravishda til o'rganuvchilarda amaliy mashq yetishmasligini ta'kidlaydi ². Ushbu muammolar muloqotda noaniqlikka, suhbat davomida chalkashliklarga hamda ba'zan shaxslararo munosabatlarga ham salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili talaffuzi EFL o'quvchilari uchun bir qancha qiyinchiliklar tug'diradi. Ularda mashg'ulotlarning kamligi, stress, intonatsiya va ona tilining ta'siri sabab talaffuzda noaniqliklar kuzatiladi, bu esa til o'rganishni qiyinlashtiradi. Bu muammolarga til o'rganuvchilar ko'proq ingliz tilidagi audiolarni tinglash, fonetikasi chuqurroq o'rganish hamda amaliy mashqlarga e'tibor qaratish, xususan sun'iy intellekt orqali nutqdagi kamchiliklarni aniqlash va o'z talaffuzi ustida ko'proq ishlash orqali yechim topishi mumkin. Bugungi kunda ko'plab mitinglar, intervyular va muhim tadbirlar ingliz tilida olib borilayotganligi sababli, talaffuzdagi muammolarni to'g'ri yechimlar orqali hal etish juda muhimdir.

ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Jahara, S. F., & Abdelrady, A. H. (2021). Pronunciation Problems Encountered by EFL Learners: An Empirical Study. *Arab World English Journal (AWEJ)*, 12(4), 194–212.
2. Achilova, R. T. (2024). Difficulties of learning pronunciation for EFL students. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 28
3. Aktuğ, B. (2015). Common pronunciation errors of seventh grade EFL learners: A case from Turkey [Master's thesis, Middle East Technical University]. METU Open Digital Archive.
4. Rajabboyeva, M. I. (2026). Pronunciation difficulties experienced by Uzbek learners of English. *International Journal of Scientific Researchers*, 15(2), 546–548.
5. Le, T.S., & Nguyen, T.T. (2024). English pronunciation difficulties facing EFL students: A case study at Tra Vinh University, Vietnam. *Tra Vinh University Journal of Science*, 14(3).

² Achilova, R. T. (2024). Difficulties of learning pronunciation for EFL students. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 28